

Юридичний Вісник України

ВСЕ ПРО ЗАКОНИ – В ОДНІЙ ГАЗЕТІ!
Загальнонаціональна правова газета
www.yvu.com.ua

► № 21 (1554)

16–31 жовтня 2025 року

Нездоланна корупція

Чому її так важко викоринити з української дійсності?

Це свято завжди з нами...

Восьмого жовтня перша заступниця голови Союзу юристів України Ніна Карпачова, і лідер Київської міської організації «Союзу юристів України» Віктор Ковальський взяли участь у заходах, присвячених Дню юриста України, які цього року проходили в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ.

Відкриваючи зібрання, на якому були присутні знані науковці і практикуючі юристи, директор цього інституту, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрНУ Олександр Скрипнюк, нагадавши історію заснування професійного свята українських правників, подякував присутнім за розвиток вітчизняної науки, активну участь у розбудові правової держави. У свою чергу Ніна Карпачова подякувала колективу Інституту за багаторічну плідну співпрацю із СЮУ, підкресливши важливу роль вітчизняної науки в прийнятті фундаментальних державоутворюючих актів, закріплення в них принципів верховенства права й справедливості.

Вона відзначила важливість поширення в суспільстві правових знань, формування в посадовців розуміння їхньої головної конституційної функції – забезпечення прав і свобод людини. За її пропозицією учасники заходу вшанували пам'ять Юрія Шемшученка – першого голови Союзу юристів України, экс-директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького, Валерія Євдокимова – Почесного голови СЮУ, першого голови Вищої Ради юстиції, які цього року пішли із життя, а також пам'ять захисників і захисниць України, які полягли в боях, захищаючи конституційні права і свободи наших громадян, незалежність і суверенітет України.

У зібранні також взяла участь заступниця голови кваліфікаційної комісії прокурорів, багаторічна заступниця голови СЮУ

Катерина Коваль, яка передала учасникам урочистостей вітання від нинішнього очільника Союзу юристів України Святослава Піскуна та надела приклади результативної співпраці між СЮУ й колективом інституту. Доповідачка також поінформувала про важливу гуманітарну місію юристів з підтримки лікувальних закладів. Надалі цим юристам були вручені відзнаки СЮУ за активну участь у розвитку правничої науки, підготовку кваліфікованих юристів і вагомий внесок у розбудову правової Української держави.

– Серед них відзначимо Валентина Коваленка – заступника голови Виконкому КМО СЮУ, професора, член-кореспондента НАПрН;

– Олександра Клименка, першого заступника голови Виконкому КМО СЮУ, працівника центрального апарату ДПС України;

– Олександра Наровлянського, відомого правознавця, історика, заслуженого вчителя України;

– Володимира Єрмоленка, завідувача кафедри земельної права, Національного університету біоресурсів і природокористування, доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрНУ;

– Дмитра Беззубова, члена Союзу юристів України, науковця Інституту держави та права, доктора юридичних наук, професора;

– Юрія Волошина, директора Міжнародного інституту людського капіталу та лідерства КАІ, главу Дипломатичного офісу в Україні Європейської організації публічного права, доктора юридичних наук, професора;

– Соболева Дмитра, приватного нотаріуса; Євгена Пермінова, адвоката; Ольгу Ковальську, старшу партнерку Адвокатського об'єднання «Prime law group»;

– Вікторію Марченко, керуючу партнерку Адвокатського об'єднання «Prime law group».

– Миколу Левчук, керуючого партнера «Адвокатське об'єднання «Юстем»;

– Світлану Задерейко, заступницю директора Юридичного інституту КНЕУ імені В. Гетьмана, кандидатку юридичних наук, професорку;

– Сергія Карапетяна, директора видавничої організації «Юрінком Інтер», кандидата юридичних наук та інших поважних юристів.

**Надія БОНДАРЕНКО,
ЮВУ**

Міжнародне трудове право:

від норм МОП до практики українських судів

Десятого жовтня відбувся прес-брифінг представників Національної школи суддів України та Міжнародної організації праці (МОП), організований у співпраці з Міжнародним навчальним центром МОП (Турин, Італія), присвячений завершенню сертифікаційного курсу для тренерів із застосування міжнародних трудових норм (МТН) у судовій практиці.

Дискусію розпочала виконувачка обов'язків ректора НШСУ Наталія Шукліна, наголосивши, що новий навчальний курс із міжнародного трудового права є першим освітнім проектом, який поєднує вивчення міжнародних норм із практикою їх застосування в українських судах. Як прозвучало, до його розроблення було залучено авторитетний колектив суддів Верховного Суду, Великої Палати, апеляційних та місцевих судів адміністративної й загальної юрисдикції. Упродовж місяця учасники пройшли онлайн-навчання, взяли участь у програмі Міжнародного навчального центру МОП у Турині, а 3 жовтня відбувся заключний етап – тренінг із підготовки національних тренерів.

За словами Н. Шукліної, курс уже включено до системи підготовки суддів і він стане важливою складовою навчального процесу НШСУ. Особливу увагу під час навчання приділено практичним аспектам – судді працювали з реальними прикладами застосування міжнародного трудового права.

У свою чергу проектний менеджер Офісу МОП в Україні Сергій Савчук, який модерував захід, нагадав, що Україна є членом МОП із 1954 року та ратифікувала понад 70 конвенцій цієї організації, останню – Конвенцію № 170 про хімічні речовини в

2023 році. Це демонструє, що міжнародні трудові норми залишаються актуальними навіть в умовах воєнного стану. Він також нагадав, що стаття 9 Конституції України визнає міжнародні договори частиною національного законодавства, тому суди можуть і зобов'язані застосовувати конвенції МОП без ухвалення окремого закону, якщо вони не суперечать Конституції.

Своїм досвідом застосування міжнародних трудових норм поділилися також судді НШСУ, які отримали статус сертифікованих тренерів із міжнародних трудових норм – суддя Верховного Суду Сергій Уханенко, суддя Соборного районного суду міста Дніпра Максим Ходаківський та суддя Господарського суду Луганської області Олена Фонова. У своїх відповідях на запитання вони спробували роз'яснити, як суди використовують міжнародні трудові норми на практиці, чи завжди вони слугують аргументом у рішеннях, як формується судово-практика Верховного Суду у справах, де застосовуються міжнародні стандарти, та як результати курсу можуть сприяти уніфікації судової практики в трудових спорах.

До дискусії долучилися онлайн старша програмна офіцерка Міжнародного навчального центру МОП Маура Міральйо (Італія) та старший спеціаліст із питань со-

ціального діалогу, трудового законодавства й міжнародних трудових норм Бюро МОП для країн центральної та східної Європи Лейо Сіббел (Угорщина). Експерти розповіли про важливість підготовки суддів у сфері міжнародних трудових норм, окреслили очікуваний вплив навчального курсу для українських суддів, а також представили програми Міжнародного навчального центру МОП, спрямовані на забезпечення ефективного застосування міжнародного трудового права на практиці.

Окремо обговорювалася тема, як міжнародні трудові норми впливають на розвиток судових підходів у країнах центральної та східної Європи та яку роль може відігравати партнерство між МОП і НШСУ в контексті європейської інтеграції України.

Підсумовуючи, учасники брифінгу підкреслили, що спільна ініціатива Національної школи суддів України, Міжнародної організації праці та Міжнародного навчального центру МОП у Турині стала дієвим кроком до формування сталої практики застосування міжнародних трудових норм у національних судах. У межах цього проекту підготовлено перший тренерський корпус суддів, який передаватиме отримані знання своїм колегам у регіонах України. Впровадження міжнародних трудових стандартів у судову діяльність сприятиме зміцненню верховенства права, підвищенню якості правосуддя та ефективному захисту трудових прав громадян.

Як зазначалося, НШСУ поглиблювати стратегічне партнерство з МОП та її навчальним центром у Турині через спільні навчальні та дослідницькі ініціативи для підвищення компетенцій суддів щодо міжнародних трудових норм, удосконалення методології суддівської освіти та обміну міжнародним досвідом у сфері трудового права. Додамо й те, що учасниками дискусії (як офлайн, так і онлайн) стали представники органів держави, науковці, соціальні партнери, експерти в сфері праці та представники медіа. Вони активно долучалися до обговорення ключових питань та ділилися власними думками щодо порушеної проблематики.

Підготував Максим ІЛЛЮК

Кримінальна ситуація в Україні в першому півріччі 2025 року:

експрес-аналіз

► ЗАКІНЧЕННЯ. Початок №№ 17–20

Даний експрес-аналіз підготовлено в рамках реалізації пп. 2.4.1. Плану заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, затвердженого розпорядженням КМУ від 23 серпня 2024 р. № 792-р, який передбачає здійснення аналізу структури, динаміки злочинності та особливостей криміногенної обстановки на території держави з метою визначення загальнонаціональних пріоритетів протидії злочинності.

Ірина НАУМОВА,
наукова співробітниця науково-дослідної лабораторії з проблем державотворення та правозастосування ННІПП НАВС

Олександр КУЛИК,
доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник НН інституту права та психології НАВС

Ірина ЛУБЕНЕЦЬ,
кандидатка юридичних наук, старша наукова співробітниця лабораторії з проблем управління правоохоронною діяльністю та її психологічного супроводження ННІПП НАВС

Скорочення фактів самоправства

Варто констатувати й те, що відбулося скорочення фактів самоправства (ст. 356) – на 5,7% до 645 (1 півр. 2024 р.: 684; –4,6%). Водночас збільшилася до 591 (зростання в 3,1 раза) (1 півр. 2024 р.: 189; –44,2%) кількість випадків умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі (ст. 360).

Упродовж січня–червня 2025 р. спостерігалось підвищення кількості таких небезпечних посягань, як захоплення державних або громадських будівель чи споруд (ст. 341) – з 29 – до 33; опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342) – із 94 – до 109; погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345) – з 306 – до 407; по-

сягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348) – з 14 до 17.

У звітному періоді припинилася тенденція зростання чисельності кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (рис. 30). Було встановлено 2 008 таких діянь, що менше, аніж у відповідному торішньому періоді на 14,8% (1 півр. 2024 р.: 2 356; +4,3%).

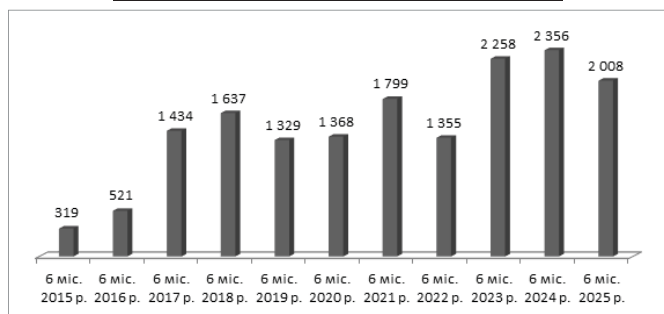
Якщо говорити загальною, то відбулося скорочення кількості всіх поширених діянь цієї спрямованості: випадків несанкціонованого втручання в роботу інформа-

ційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж (ст. 361) – на 15,2% до 1 029 (1 півр. 2024 р.: 1 214; +2,1%) та несанкціонованих дій з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї (ст. 362) – на 17,4% до 827 (1 півр. 2024 р.: 1 001; +3,0%). Упродовж 1 півріччя 2025 р. продовжувалося збільшення чисельності виявлених кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, хоча його темп був незначним. За аналізований період обліковано 10 433 таких посягання, що більше аналогічного показника минулого року на 2,7% (1 півр. 2024 р.: 10 159; +15,2%).

Декларування недостовірної інформації

Після повернення вимоги обов'язкового декларування доходів посадовими особами, яке було призупинено з початком війни, впродовж першого півріччя цього року, як і в аналогічному періоді 2024-го, суттєво збільшилося число зафіксованих фактів декларування недостовірної інформації (ст. 3662) – у 2,1 раза до 258 (1 півр. 2024 р.: 118; зростання в 3,6 раза) та неподання суб'єктом декларування декларації

Рис. 30. Кількість кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, облікованих в Україні за 1 півріччя у 2015–2025 рр.

шують соціально-психологічну ситуацію в суспільстві.

Тривала тенденція збільшення чисельності кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, яке за цей період було незначним. При тому знову помітно зросла кількість умисних вбивств (фактів зникнення безвісти та загибелі людей при нез'ясованих обставинах). Вперше за час війни зменшилася кількість очевидних умисних вбивств, абсолютна більшість яких були вчинені в ході бойових дій. Кількість очевидних умисних вбивств без ураховання вчинених у ході бойових дій також зменшилася й становила лише 8,5% усіх очевидних умисних вбивств. Тобто відбувається зменшення чисельності очевидних умисних вбивств загальнокримінального характеру.

Показники умисних тілесних ушкоджень залишилися на рівні відповідного періоду минулого року, а решта поширених видів кримінальних діянь цієї спрямованості скоротилися. Винятки становлять випадки вчинення побоїв і мордування, чисельність яких помітно зросла. Ймовірно органам поліції найбільш зручно саме так кваліфікувати факти фізичного насильства без серйозних наслідків.

Привертає увагу й значне зростання чисельності фактів порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини, що стало можливим внаслідок утворення величезної кількості анатомічного матеріалу в ході війни. Ця ситуація потребує особливої уваги правоохоронних органів.

Після тривалого процесу зростання де що зменшилося число зареєстрованих посягань, пов'язаних із домашнім насильством, і суттєво – саме випадків домашнього насильства, що ймовірно пов'язано

зі зменшенням соціальної бази сімейних конфліктів через триваючий виїзд значної кількості жінок за кордон та мобілізацією до лав ЗСУ великої кількості сімейних чоловіків.

Відбулося подальше збільшення чисельності кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Мало місця помітне зростання кількості випадків незаконного позбавлення волі або викрадення людини, торгівлі людьми і насильницького зникнення.

Кількість посягань проти статевої свободи та статевої недоторканості особи суттєво зросла за рахунок збільшення чисельності фактів зґвалтування, сексуального насильства, вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку та розбещення неповнолітніх. Ці факти свідчать про несприятливу тенденцію зростання рівня розбещеності та аморальності суспільства.

Помітно більше зареєстровано випадків кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини та громадянина. Продовжилися тенденції значного зростання випадків порушення недоторканості житла та порушення недоторканості приватного життя. Це є проявом зростання в суспільстві рівня нетерпимості до порушення цих особистих прав людини.

Дуже істотно зменшилася кількість кримінальних правопорушень проти власності та найбільш поширених видів посягань цієї спрямованості. Причиною такого зниження стало суттєве збільшення в ст. 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення верхньої межі вартості майна, до досягнення якої викрадення, вчинене шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати вважається дрібним. У резуль-

таті всі вказані види викрадення майна на суму, меншу за зазначену межу – 2 неоподатковані мінімуми доходів громадян (3028 грн – з 10.08.2024 р. по 31.12.2025 р.) перестали вважатися кримінальними правопорушеннями, що й позначилося на статистичних показниках посягань цієї спрямованості. По суті законодавець декриміналізував зазначені види розкрадання, спрямовані на заволодіння майном, вартістю менше 3028 грн. Таке рішення виглядає спірним як у кримінально-правовому, так і в кримінологічному аспектах.

Значно скоротилася кількість крадіжок всіх видів, у тому числі з квартир, фактів привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Зменшилася й чисельність шахрайств, але не так суттєво, як інших видів посягань проти власності. Станом на сьогодні шахрайство залишається найпоширенішим посяганням проти власності й другим за поширеністю в країні видом кримінального правопорушення взагалі.

Продовжилася тривала тенденція зменшення чисельності грабеджів та розбоїв, але зросла кількість випадків вимагання. Вперше з 2022 р. зросла кількість випадків незаконного заволодіння транспортними засобами, здебільшого автомобілями.

Слід вказати на зростання кількості випадків самовільного зайняття земельної ділянки, самовільного будівництва та умисного знищення або пошкодження майна. Потребує уваги тенденція значного зростання числа випадків умисного знищення або пошкодження майна шляхом підпалу, що створює серйозні загрози громадській безпеці.

Продовжилося зростання кількості виявлення кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, але його темп був незначним. Більше виявлено найбільш поширених посягань цієї спрямованості – незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підкацизних товарів; фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом; ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів); виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збуту підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів.

тифікував порівнювані групи власників та не дослідив об'єктивність виправдання встановлених відмінностей у тарифах.

Критику такого підходу слушно висловили судді Д. А. Гудима та В. В. Пророк в окремій думці, зазначивши: «Велика Палата Верховного Суду не спростувала факт ... дискримінації... не з'ясувала, чи оскаржене рішення створює несприятливі умови без об'єктивного та розумного обґрунтування». Пафос критикованого рішення полягає в тому, що Велика Палата розглядає компетенцію ОСББ як таку, яка per se дозволяє встановлення дискримінаційних умов та тарифів, що різко контрастує з практикою ЄСПЛ.

Коли дискримінація плутається з порушенням основного права

Резонансна справа № 465/3382/17, розглянута Франківським районним судом м. Львова 4 серпня 2017 року, демонструє типові помилки в застосуванні принципів недискримінації. Позивач, український споживач, звернувся до суду проти ТОВ «Алло» з вимогою про надання інформації про товари українською мовою. Суть проблеми полягала в тому, що на веб-сайті компанії allo.ua інформація про мобільні телефони та інші товари була представлена лише іноземною мовою, що унеможливило для позивача свідомий вибір товару і прямо порушувало право споживачів на інформацію, закріплене Законом України «Про захист прав споживачів». Компанія також проігнорувала письмові запити споживача про надання інформації державною мовою. Суд вирішив справу на користь позивача, обґрунтовуючи рішення зокрема принципом заборони дискримінації. Апеляційний суд Львівської області 16 липня 2018 року підтвердив рішення першої інстанції, посилаючись на статтю 14 ЄКПЛ та зазначивши,

що «користування правами та свободами має бути забезпечене без дискримінації за мовною ознакою». Однак цей підхід виявляється методологічно неточним.

Суд не провів аналізу дискримінації як самостійного правопорушення та не застосував тест ЄСПЛ. Зокрема, не було ідентифіковано порівнювані групи споживачів (наприклад, україномовні та російськомовні споживачі), не встановлено факт різного ставлення до різних категорій осіб та не досліджувалося те, чи мало таке ставлення об'єктивне виправдання. Фактично суд розглядав порушення права на інформацію державною мовою як автоматичне порушення принципу недискримінації, що є концептуальною помилкою. Такий підхід змішує два різні правові інститути – порушення конкретного права споживача та дискримінацію як особливу форму порушення принципу рівності.

Ще одним прикладом є постанова Верховного Суду від 5 червня 2024 року, № 202/5012/21. Позивач працював водієм навантажувача на підприємстві АТ «Інтерпайп Дніпропетровський Втростмет» з 2016 року. У травні 2019 року він вступив до профспілки, невдовзі був неправомірно звільнений і поновлений на посаді судом. Під час загального підвищення заробітної плати у 2021 році він з'ясував, що інші водії навантажувачів отримали більше підвищення заробітної плати. Суд першої інстанції ухвалив рішення на користь позивача, визнавши дії відповідача неправомірними, хоча й не знайшов дискримінації в діях роботодавця. Однак Дніпровський апеляційний суд скасував це рішення, посилаючись на те, що зарплата має «індивідуальний» (читай – за визначенням дискримінаційний) характер, а позивач не довів зв'язку із діями роботодавця та членством у профспілці позивача.

Не знайшовши розумного виправдання

різниці в оплаті праці працівників, Верховний Суд кваліфікував спірні відносини як «непрямую дискримінацію» в оплаті праці та скасував рішення другої інстанції, залишивши в силі рішення суду першої інстанції. Гадаємо, навіть за умови визнання, що дискримінація становила істотний аспект справи, усе ж кваліфікація мала б бути за нормою про пряму дискримінацію, адже правила, за якими нараховувалися різні доплати працівникам, не були формально нейтральними, однак питання, яке нас цікавить тут – чи є в принципі використана Верховним Судом кваліфікація правильною, чи, можливо, Суд повинен був обмежитися встановленням порушення основного права (на рівну оплату праці).

Застосовуючи описану вище доктрину поглинання в практиці ЄСПЛ до справи про різну оплату праці водіїв навантажувачів, слід зазначити, що право на рівну оплату за працю рівної цінності є повноцінним основним соціальним правом, закріпленим у статті 7 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, статті 4 Європейської соціальної хартії та статті 43 Конституції України. Оскільки в справі чітко встановлено, що працівники виконували однакову роботу в тих самих умовах, але отримували різну оплату без об'єктивних підстав, це становить пряме порушення основного права. Встановлення дискримінаційного елемента в такому контексті не додає нової якості правового захисту.

Верховний Суд, обравши кваліфікацію через дискримінацію замість прямого застосування права на рівну оплату праці, дещо відійшов від європейських стандартів правозастосування та ускладнив правову конструкцію справи. За логікою ЄСПЛ правильним підходом було би встановлення порушення права на справедливу оплату праці із зазначенням, що це порушення не потребує окремого розгляду під кутом зору антидискримінаційного законодавства. Такий підхід забезпечив би ту саму компенсацію для працівника, але водночас відповідав би принципу правової економії та чіткості юридичних кваліфікацій, що характерні для практики Європейського суду з прав людини.

Підміна прямої дискримінації непрямою

Справа № 826/12123/16, розглянута Верховним Судом демонструє ще одну методологічну проблему в кваліфікації виду дискримінації. Внутрішню переміщена особа оскаржувала постанови Кабінету Міністрів України, які встановлювали спеціальні додаткові про-

Що слід перевірити перед купівлею нерухомості на вторинному ринку?

Поради Мін'юсту

► ЗАКІНЧЕННЯ. Початок у №20

Купівля нерухомості – відповідальний крок, який повинен починатися не лише з огляду квартири, а й із її перевірки.

Перевірка документів, що підтверджують держреєстрацію речових прав на майно. Звертаємо увагу, що систему державної реєстрації прав відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон) запроваджено в Україні з 1 січня 2013 року. До цього державна реєстрація права власності та інших речових прав на об'єкти нерухомого майна, що розташовані на земельних ділянках, проводилась, зокрема відповідно до Тимчасового положення про порядок державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 7 лютого 2002 року № 7/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18 лютого 2002 року за № 157/6445 (втрачено чинність), реєстраторами бюро технічної інвентаризації (далі – БТІ) в Реєстрі прав власності на нерухоме майно та на паперових носіях (реєстрових книгах та реєстраційних справах), які досі зберігаються в БТІ.

Державна реєстрація права власності, права користування (сервітут) земельними ділянками, права постійного користування земельними ділянками, договорів оренди земельних ділянок; права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис); права забудови земельної ділянки (суперфіцій) до 1 січня 2013 року проводилася територіальними органами земельних ресурсів (абзац третій пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 11 лютого 2010 року № 1878-VI «Про внесення змін до Закону «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» та інших законодавчих актів України»).

На сьогодні забезпечення проведення державної реєстрації прав, відповідно до частини першої статті 6, статті 10 закону, належить до повноважень виконавчих органів сільських, селищних та міських рад, Київської, Севастопольської міських, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, нотаріусів.

Перевірка іншої важливої інформації. Радимо також пересвідчитися, що в Державному реєстрі прав не зареєстровані судові рішення про заборону вчинення реєстраційних дій та/або заяви власника об'єкта нерухомого майна про заборону вчинення реєстраційних дій щодо власного об'єкта нерухомого майна, які є підставою для зупинення державної реєстрації прав. Також наголошуємо на необхідності передивитися чи не було здійснено перепланування, чи не знесені опорні стіни? Якщо так, то це має бути належним чином оформлено через дозвільні документи з видачею нового технічного паспорта.

Крім того, рекомендуємо перевірити відсутність боргу за комунальні послуги. Ця перевірка допоможе уникнути можливих проблем. Аби бути впевненим, що квартира не є об'єктом судових суперечок і на неї не накладено арешт, варто перевірити й інформацію про неї та його власника за допомогою Єдиного державного реєстру судових рішень.

Водночас необхідно пересвідчитися, що відчужувач нерухомого майна не внесений до Єдиного реєстру боржників та до нього не застосовані санкції відповідно до Закону України «Про санкції». Таку інформацію (щодо суб'єктів до яких застосовано санкції) можна перевірити за даними Державного реєстру санкцій.

**Міністерство юстиції України:
інформація станом на 15.08.2025**

Підготувала Аліна КАПУСТА,
спеціально для ЮВУ

Статус «дитина війни» для маленьких українців

Статус «дитина війни» в Україні існує для неповнолітніх, які постраждали від російсько-української війни, а 1 вересня уряд спротив спосіб його оформлення. Хоча саме поняття в законодавстві дійсно є, в інтернеті публікується чимало неправдивих повідомлень про грошову допомогу таким дітям.

У зв'язку з цим Центр протидії дезінформації попереджає про новий фейк. У численних відео поширюється інформація про те, що Верховна Рада, нібито, ухвалила Закон № 4995, згідно якого «дитина війни» може отримати виплати за допомогою порталу «Дія». Насправді ж ця інформація не відповідає дійсності. Виплати «дітям війни» зараз не передбачені жодним нормативним актом.

Щодо того, хто може отримати статус «дитина війни» у 2025 році? Таке звання не отримують автоматично всі українські діти, а тільки ті, хто отримав фізичну або психологічну шкоду здоров'ю через військові дії. Про це йдеться в постанові Кабміну № 268.

Першого вересня Міністерство соціалістики внесло зміни до закону, які розширюють перелік підстав для отримання статусу. «Дитиною війни» вважається неповнолітня особа, яка внаслідок війни: отримала поранення, контузію або інвалідність; пережила сексуальне, фізичне, психологічне насильство; була викрадена й перебувала в неволі; стала жертвою депортації, незаконного переміщення; була примушена до участі в бойових діях; втратила одного або обох батьків.

Підстава для отримання статусу має бути підтверджена документально. Але це не стосується шостого пункту – отримання психологічних травм. За словами начальника Сумської обласної служби у справах дітей Юрія Калиновського, кожна дитина в Україні, а особливо в прифронтових регіонах, переживає психологічне насильство і це не потрібно доводити. Також звання можуть надати дітям у сім'ях переселенців, адже через вимушений переїзд вони зазнали душевної травми.

МІЖНАРОДНА КОРУПЦІЯ ДЖО БАЙДЕНА ТА МОЯ БОРТЬБА ЯК ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Віктор Шокін. Міжнародна корупція Джо Байдена та моя боротьба як Генерального прокурора незалежної України.

Київ: Юрінком Прес, 2025. 260 с.

ISBN 978-617-8498-05-4

Це біографічна книга, написана Генеральним прокурором України Віктором Шокіним (2015-2016 рр.) про службовий шлях, складну слідчу роботу, життєві ризики і небезпеки та про пошук справедливості. Значна частина книги присвячена історії міжнародної корупції Віце-президента США Джозефа Байдена в 2014-2016 рр., яку розслідував автор. На його думку, злочини та правопорушення високопосадовця США на території України передусім пов'язані з діяльністю його сина Гантера на посаді Ради директорів української компанії «Бурісма». Автор відкриває завісу над політичною та особистою складовими взаємин українського Президента та його найближчих соратників й віце-президента США періоду 2015-2016 рр.

Книга наповнена державними та офіційними документами, листами посадовців вищого рівня, судовими позовами та рішеннями судів, які доводять позицію автора книги.

Переважна більшість документів публікуються вперше.

РАЦІОНАЛЬНИЙ ДИСКУРС ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Є. Л. Стрельцов Рациональный дискурс про кримінальне право: монографія.

Юрінком Прес, 2024. 468 с.

ISBN 978-617-8498-00-9

У книзі систематизовані публікації, в яких досліджується проблема сучасного розвитку кримінального права і які були оприлюднені (надруковані) протягом останніх років у «Юридичному віснику України». Тому видання буде корисним для законотворців та їх консультантів, науковців, практиків, викладачів, докторантів й аспірантів, здобувачів вищої освіти.

МІЙ ПОГЛЯД НА ПРАВО

П. П. Пацурківський Мій погляд на право: збірник наукових праць.

Юрінком Прес, 2024. 280 с.

ISBN 978-617-8498-01-6

Книга є зібранням жанрово неоднорідних наукових досліджень автором невлучного феномену природи права. До неї увійшли його конкурсні роботи, статті в наукових фахових виданнях України з юридичних наук, матеріали та тези міжнародних наукових конференцій, публіцистичні розвідки в тижневику «Юридичний вісник України». Видання розраховане передусім на студентів, аспірантів, інших молодих правників, на кого історія вже поклала відповідальність за прийдешнє України, а також на осіб, для яких дослідження феномену права стало професією.

Приймаються замовлення.
E-mail: info@yurincompress.com
Тел.: +38 (066) 003-21-65

ВИДАВНИЦТВО «ЮРІНКОМ ПРЕС» ПРОПОНУЄ:

ПЕРЕДПЛАТА НА II-ге ПІВРІЧЧЯ 2025 РОКУ

ЮРИДИЧНА УКРАЇНА

Період передплати (II півріччя)	Вартість
1 місяць	221 грн
півріччя	1326 грн

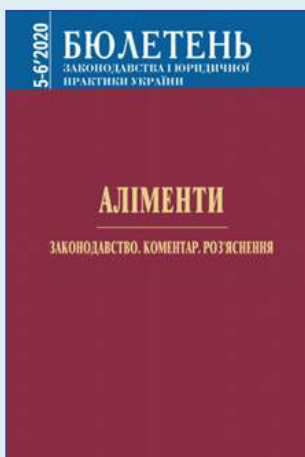
Передплатний індекс 01757
Періодичність виходу — 12 разів на рік

ЧАСОПИС УКРАЇНСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

Період передплати (II півріччя)	Вартість
на 3 місяці	270 грн
на рік	1080 грн

Передплатний індекс 76351
Періодичність виходу — 4 рази на рік

БЮЛЕТЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА І ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ УКРАЇНИ

Період передплати (II півріччя)	Вартість
на 1 місяць	399 грн
на рік	4788 грн

Передплатний індекс 74052
Періодичність виходу — 12 разів на рік

ПЕРЕДПЛАТА

сайт: yurincompress.com
pressa.yurincom.com

Довідка за тел: +38 (66) 003-21-64,
+38 (66) 003-21-65

e-mail: jukr@yurincom.kiev.ua
info@yurincompress.com
pressa@yurincom.kiev.ua

ЗМІСТ

КЛЮЧОВІ РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЗА 2025 РІК

Залучення директором підприємства для виконання небезпечних робіт особи, яка не є штатним працівником, не звільняє його від кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки цією особою	2
Суд не може посилається на таку обставину, як обгін у населеному пункті, якщо відсутній дорожній знак «населений пункт». Але це не скасовує висновку про порушення правил обгону	2
Якщо особа відмовляється від письмового повідомлення про підозру, сторона обвинувачення може здійснити відеозапис вручення, який є достатнім засобом фіксації належного повідомлення	3
Поширення відомостей про розташування підрозділів Державної прикордонної служби України охоплюється складом злочину, передбаченого ч. 2 ст. 114-2 КК України	4
Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу не залежить від використання особою відповідних повноважень під час вчинення злочину	4
Апеляційну скаргу має право подати прокурор, включений до складу групи прокурорів на момент її подання, незалежно від того, чи він брав участь у розгляді в суді першої інстанції	5
Заступник начальника слідчого відділу як тимчасово виконуючим обов'язки начальника має повноваження прийняти постанову про створення слідчої групи	5
Не встановлено чіткого переліку документів, які б свідчили про наявність спеціальних знань і навичок у залученого до слідчої дії спеціаліста	6
КПК не містить заборони експертові повторно брати участь у кримінальному провадженні з тієї підстави, що він вже проводив експертизу в цьому ж провадженні	6
Особа, яка спільно проживала, але не перебувала в шлюбі з особою, що загинула в ДТП, має право на визнання її потерпілою у кримінальному провадженні	7

НАЙВАЖЛИВІШІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЗА ДВА ТИЖНІ

Нова методика формування ціни на плазму крові	8
Рятувальникам і прикордонникам надаватимуть допомогу у медзакладах МВС	8
11 інструментів підтримки аграріїв та розвитку сільських територій	9
50 000 грн щомісячно звільненим з полону військовим на стаціонарному лікуванні	9
5 200 грн – доплата вчителям за роботу в несприятливих умовах	10
Пільговий режим ввезення товарів для оборони замість знищених агресором	10
Визначено особливості публічних закупівель в рамках Ukraine Facility	11
Бойові медики зможуть отримувати освіту дистанційно	11
Пільговий газ бюджетним установам постачатимуть до квітня 2026 р.	12
Нові умови співфінансування субвенції на протипожежний захист шкіл	12
Нормативно-правові акти, відсутні в Єдиному реєстрі, можна внести упродовж шести місяців	13
Три етапи реінтеграції звільнених з полону захисників	13
Компенсація за працевлаштування переселенців у 8 областях надаватиметься не більше 6 місяців	14
Оборонні підприємства не оприлюднюватимуть інформацію про свою діяльність	14
Депортована та примусово переміщена молодь може отримати підйомну допомогу	15
Аграрії можуть отримати компенсацію за розмінування земель	15
Форму 302 для декларування військової техніки використовуватимуть не лише в ЗСУ	15
Не більше 1,7 – новий коефіцієнт рибальських квот	16
Три види звітності організаторів азартних ігор	16

Ключові рішення Верховного Суду за 2025 рік

Залучення директором підприємства для виконання небезпечних робіт особи, яка не є штатним працівником, не звільняє його від кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки цією особою

7 липня 2025 р. Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у справі № 332/57/22 задовольнив частково касаційну скаргу прокурора, яка посилалась на порушення обвинуваченою правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою на виробництві.

Органом досудового розслідування директора ТОВ обвинувачувалася в тому, що вона уклала договір про надання послуг вантажопідіймальним краном, проте не перевірила наявності у підрядника дозволу Держпраці на виконання робіт з підвищеною небезпекою, внаслідок чого стався нещасний випадок, який призвів до загибелі підрядника. Крім того, вона не провела підряднику навчання (підготовку) та перевірку знань з Правил охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання та інших нормативних актів й не організувала проходження останнім медичного огляду.

Вироком районного суду, залишеним без змін апеляційним судом, її визнано невинуватою у пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 272 КК України, у зв'язку з не доведенням того, що вчинено кримінальне правопорушення, в якому вона обвинувачується.

Суд виходив з того, що між ТОВ та підрядником були відсутні трудові відносини, оскільки він не був працівником ТОВ, а виконував роботи на підставі договору підряду, укладеного із цим товариством, а за умовами цього договору сам підрядник мав дбати про особисту безпеку та здоров'я у процесі виконання обумовлених робіт, знати та виконувати вимоги нормативно-правових актів по охороні праці, мати усі необхідні дозволи для укладення цього договору та ніс відповідальність за порушення техніки безпеки і охорони праці.

У касаційній скаргі прокурор зазначала, що судами безпідставно не взято до уваги висновки судової інженерно-технічної експертизи причин та наслідків порушень вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці, відповідно до якого невиконання нормативно-технічних актів з боку безпосереднього виконавця робіт – керівника дільниці механізації (підрядника) з технічної точки зору знаходяться в прямому причинному зв'язку з настанням досліджуваної події нещасного випадку та смертельного травмування підрядника, а невиконання нормативно-технічних актів з боку безпосереднього виконавця робіт – керівника дільниці механізації (підрядника) з технічної точки зору знаходяться в прямому причинному зв'язку з настанням досліджуваної події.

Верховний Суд вказав, що без належної уваги суду залишилося те, що роботи з демонтажу крану, під час виконання яких з керівником дільниці механізації стався нещасний випадок із смертельним наслідком, за змістом обвинувачення належать до робіт з підвищеною небезпекою.

Директор ТОВ допустила до виконання робіт з демонтажу вантажно-підіймального крану підрядника, який не мав дозволу Держпраці на виконання робіт підвищеної небезпеки та не пройшов спеціальне навчання та перевірку знань і медичний огляд за професією, й надалі призначила його керівником робіт з демонтажу крану та відповідальним за безпечне ведення цих робіт.

З огляду на це, апеляційним судом не вмотивовано, чому вказані обставини перебувають за межами відповідальності директора підприємства, та/або не утворюють складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 272 КК України.

Отже, за висновком колегії суддів ВС апеляційний суд належної оцінки доводів апеляційної скарги прокурора не надав та дійшов передчасного висновку про необхідність залишення без зміни вироку місцевого суду про визнання невинуватою директора ТОВ.

**Рішення в ЄДРСР –
reyestr.court.gov.ua/Review/128752594**

Суд не може посилатися на таку обставину, як обгін у населеному пункті, якщо відсутній дорожній знак «населений пункт». Але це не скасовує висновку про порушення правил обгону

16 липня 2025 р. Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у справі № 455/338/20 задовольнив частково касаційну скаргу захисника, виключивши з мотивувальних частин судових рішень посилання на те, що засуджений здійснив обгін у населеному пункті.

Водій, рухаючись по автодорозі у межах населеного пункту, проявив неухважність до дорожньої обстановки та її змін, на відстані ближче ніж за 50 м перед пішохідним переходом, а також безпосередньо перед нерегульованим перехрестям нерівнозначних доріг, розпочав виконувати маневр обгону велосипедиста, вчинив наїзд на нього, внаслідок чого потерпілий помер.

Вироком міськрайонного суду, залишеним без змін апеляційним судом, його було визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК.

У касаційній скаргі захисник зазначав, що на дорозі, де сталася ДТП, були відсутні інформаційні знаки «населений пункт», «пішохідний перехід», «нерегульоване перехрестя нерівнозначних доріг».

Верховний Суд визнав слушними доводи сторони захисту в частині необґрунтованості посилання судів попередніх інстан-

